

เอกสารประกอบการสอน

รายวิชางานเครื่องยนต์เล็ก (Small Engine Job)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

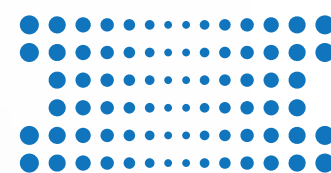
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทเรียนที่

1

ความปลอดภัย ในการทำงาน

งานเครื่องยนต์เล็ก (Small Engine Job)

สาระสำคัญ

อุบัติเหตุ (Accident) เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด และสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงาน ที่อาจจะเกิดขึ้นกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม หน่วยงานความปลอดภัยได้มีการศึกษาหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนั้นยังได้มีการนำเอาเครื่องหมายเพื่อความปลอดภัยมาใช้ เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและอันตรายต่อสุขภาพ

สาระการเรียนรู้

1

ความสำคัญของความปลอดภัย

2

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

3

ความสูญเสียจากอุบัติเหตุ

4

หลักการป้องกันอุบัติเหตุ

5

เครื่องหมายเพื่อความปลอดภัย

6

ความปลอดภัยในการใช้เครื่องยนต์เล็ก

1

ความสำคัญของความปลอดภัย

อุตสาหกรรมไทยในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสโลกที่เน้นคุณภาพมากขึ้น โดยเฉพาะโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) ที่ต้องปรับตัวเพื่อแข่งขันในตลาดโลก

ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญมากในภาคอุตสาหกรรม อุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นได้หลายสาเหตุ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่บกพร่องและกระทำผิดมาตรฐานที่กำหนด ก็ก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่นการวางผังโรงงาน อากาศ แสงสว่าง เสียง การเสริมสร้างความปลอดภัยในการทำงานจะเกิดขึ้นได้โดยการแก้ไขป้องกันที่ **สาเหตุของอุบัติเหตุ** งานความปลอดภัยเกี่ยวกับคำจำกัดความต่าง ๆ ดังนี้

ภัย (Hazard)

เป็นสภาพการณ์ซึ่งมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อบุคคลหรือความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือวัสดุ หรือกระทบกระเทือนต่อขีดความสามารถในการปฏิบัติการของบุคคล

อันตราย (Danger)

ระดับความรุนแรงที่เป็นผลเนื่องมาจากภัย (Hazard) อันตรายจากภัย อาจมีระดับสูงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ มาตรการในการป้องกัน เช่น ใช้สายนิรภัยในการทำงานบนที่สูง ลดโอกาสของการพลัดตกและเกิดการบาดเจ็บน้อยลง

อุบัติเหตุ (Accident)

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ควบคุมไม่ได้ และมักก่อให้เกิดความสูญเสียต่อผู้ประสบอุบัติเหตุ หรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การบาดเจ็บจากการกระแทกหรือการบิดของเครื่องจักร การถูกสิ่งของหล่นทับ

ความปลอดภัย (Safety)

การป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายในขณะปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น โดยใช้เครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย
ความมีระเบียบ ความมีวินัยและการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัย
โดยเคร่งครัดนำมาซึ่งความปลอดภัยในการทำงาน

ปลอดภัยไว้ก่อน (Safety First)

หลักการของระบบคุณภาพ ที่ไม่ว่าจะกระทำการใดก็ตาม ให้ยึดหลักความปลอดภัย
มาเป็นอันดับหนึ่งเสมอ โดยสามารถหลีกเลี่ยงและป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ
ได้จากความไม่ประมาทเลินเล่อ มีสติ และระมัดระวังไม่ว่าจะกระทำการสิ่งใด
ก็จะสามารถป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ได้

หลักการปลอดภัยไว้ก่อน (Safety First)

01

ป้องกันจากตัวบุคคล โดยการแต่งกายให้เรียบร้อย รัดกุม บางโรงงานอาจมีเครื่องป้องกันทางด้านสารเคมี เพื่อไม่ให้เข้าไปในร่างกาย ซึ่งจุดนี้ห้ามพนักงานละเลย และปฏิบัติตามข้อกำหนดของโรงงานอย่างเคร่งครัด

02

ป้องกันจากเครื่องมือ เครื่องใช้ โรงงานควรมีพื้นที่ในการจัดวางเครื่องมืออย่างเป็นระบบระเบียบ และควรตรวจสอบและดูแลบำรุงรักษาอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดการชำรุดและอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุต่อผู้ใช้งานตามมา

03

ป้องกันจากสภาพแวดล้อม ภายในโรงงานควรจัดพื้นที่ในการทำงานให้มีความปลอดภัย สะอาด เป็นระเบียบ และทุกฝ่ายต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัดตามหลัก Safety First

2

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

- 01 ความประมาท** เป็นสาเหตุแรก ๆ ที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ จากสถิติพบว่ากว่า 80% ของอุบัติเหตุทั้งต่อตนเองและคนรอบข้าง เกิดจากการขาดความเอาใจใส่และไม่รอบคอบในขณะการทำงาน
- 02 ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์** มักจะเกิดจากการขาดประสบการณ์ในการทำงานนั้น ๆ และไม่ศึกษาการปฏิบัติงานที่ดีพอ เช่น พนักงานใหม่ การทำงานกับเครื่องมือหรือเครื่องจักรใหม่
- 03 อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักร มีข้อบกพร่อง** อาจเนื่องมาจากสาเหตุ เช่น เครื่องจักรชำรุด ขาดการซ่อมแซม ละเลยต่อการบำรุงรักษา
- 04 เกิดจากการกระทำที่ไม่ถูกขั้นตอนการปฏิบัติงาน** จึงทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย

05 สภาพของบริเวณปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัย เช่น พื้นที่ลื่นเนื่องจากคราบน้ำมัน มีสารเคมี และเชื้อเพลิง การระบายอากาศที่ไม่เหมาะสม

06 สภาพร่างกายของบุคคล เป็นสาเหตุทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง เช่น อ่อนเพลีย จากการอดนอน สายตาไม่ดี หรือมีโรคประจำตัว

07 การแต่งกายในการทำงานไม่เหมาะสม ไม่มีอุปกรณ์ป้องกัน อันตรายส่วนบุคคล

08 สภาพจิตใจของบุคคล เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน หากสภาพจิตใจผู้ทำงานไม่สมบูรณ์ เช่น ขาดความสามารถ ในการควบคุมอารมณ์ในขณะที่ทำงานอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้

ลักษณะการทำงานที่อาจเกิดอุบัติเหตุ

ใบงานที่ 1

วิชา :งานรถยนต์เล็ก

ชื่อหน่วย : ความปลอดภัยในการทำงาน

ชื่องาน : ความปลอดภัยในการทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกประเภทเครื่องหมายได้
2. เลือกใช้ป้ายเครื่องหมายได้ถูกต้อง
3. ปฏิบัติงานใช้เครื่องมือได้ถูกประเภท มีวินัย ปลอดภัยตามหลักอาชีวอนามัย

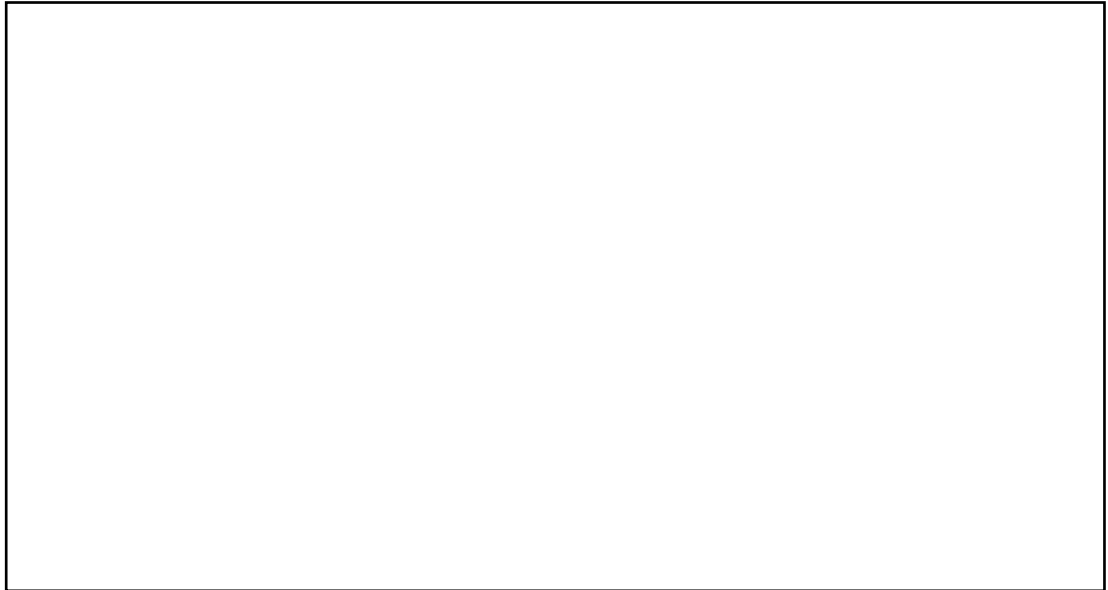
คำสั่ง :

1. เลือกใช้ประเภทเครื่องหมายได้
2. เขียนบอกข้อดีของเครื่องหมาย ดังภาพด้านบน

ชื่อ.....เลขที่.....

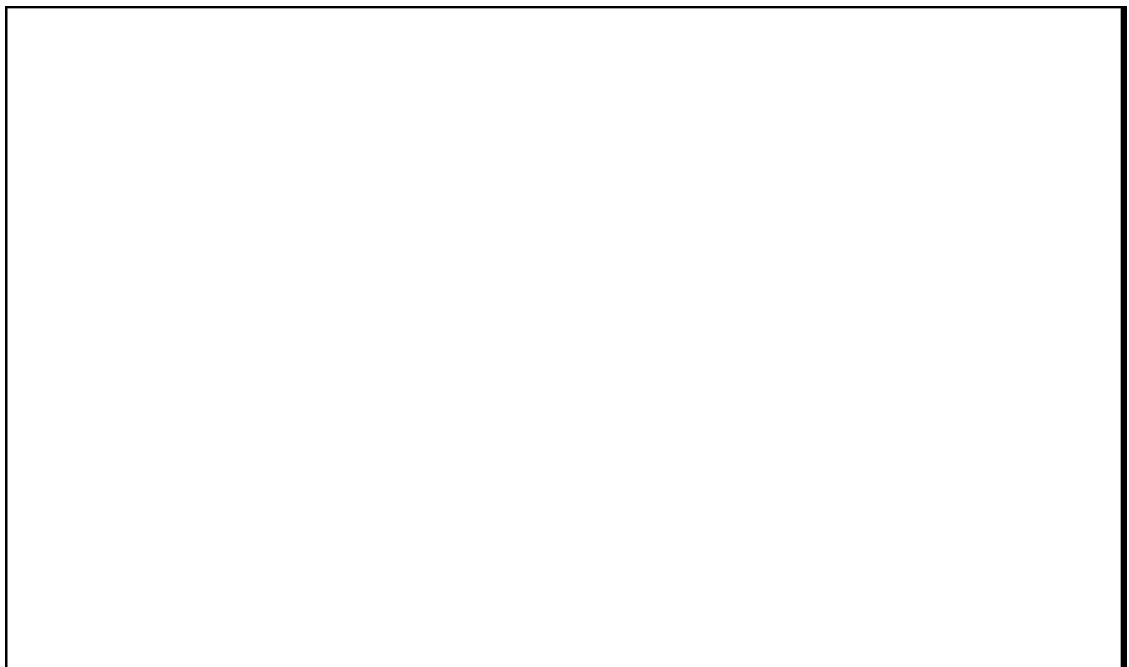
คำสั่งที่ 1 เลือกใช้ประเภทเครื่องหมายได้

(5 คะแนน) อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

คำสั่งที่ 2 เขียนบอกข้อดีของเครื่องหมาย ดังภาพด้านบน

(5 คะแนน) อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

วิธีการใช้ใบกิจกรรมของโรงเรียน

1. ให้ครูป้อนใบงานให้นักเรียนทำ
2. ตรวจสอบผลงานโดยครูผู้สอน
3. เกณฑ์การให้คะแนน อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน
4. จัดเก็บคะแนนไว้ที่สถานศึกษา